

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2025 m. rugpjūčio 13 d. Nr. 21RE-
(AG-528/02-2025)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Ingos Morkvėnienės, Astos Povilonienės ir Ingridos Sabaliauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrino administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. X. skundą dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Vilniaus valdybos rašto panaikinimo ir įpareigoti atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjas X. X. (toliau – pareiškėjas) skundu Komisijos prašo panaikinti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Vilniaus valdybos (toliau kartu – Departamentas) 2025 m. gegužės 23 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl medžių ir krūmų kirtimo teisėtumo (duomenys neskelbtini)“ (toliau – Raštas) ir įpareigoti Departamentą iš naujo išnagrinti pareiškėjo 2025 m. gegužės 16 d. skundą, atlikti išsamų tyrimą vietoje ir įvertinti visus teisės aktus, galimus pažeidimus bei atsakingų institucijų veiksmus ar neveikimą.

Pareiškėjas paaiškino, kad 2025 m. gegužės mėn. (duomenys neskelbtini) buvo vykdomi intensyvūs želdynų (krūmų ir medžių) kirtimo darbai, iš karto keliuose sklypuose, paukščių perėjimo laikotarpiu. Darbai buvo vykdomi nepaisant to, kad tai paukščių perėjimo metas (nuo balandžio 1 d. iki liepos 31 d.); galimai nebuvo pateikta ornitologinė išvada apie lizdų nebuvimą; nebuvo viešai paskelbtas leidimas kirsti želdinius pagal Lietuvos Respublikos želdynų įstatymą (toliau – Želdynų įstatymas); panašu, jog nebuvo atlikta derinimo su aplinkosaugos ar savivaldybės institucijomis, nepateikta jokių įrodymų, kad buvo atlikta dendrologinė (taksacinė) ekspertizė, nebuvo vertinamas galimas poveikis aplinkai.

Dėl galimų pažeidimų pareiškėjas 2025 m. gegužės 16 d. kreipėsi į Departamentą su prašymu nedelsiant įvertinti situaciją ir stabdyti kirtimo darbus, nes buvo pagrįsta rizika, jog daroma žala paukščių ekosistemai ir perimviečių apsaugai. Pareiškėjas nurodo, jog Departamentas ginčijamame Rašte apsiribojo vien tik formaliu teisiniu paaiškinimu, jog nesaugotinus medžius pjauti leidžiama, tačiau visiškai nevertino ir net nepaminėjo laukinės gamtos ir paukščių ekosistemos apsaugos klausimo, neatsižvelgė į prašymo esmę ir nesiėmė jokių veiksmų stabdant darbus ar atliekant išsamų vertinimą. Departamentas nesiėmė veiksmų, kuriuos privalėjo atlikti pagal savo kompetenciją: neatliko išsamaus tyrimo, nevertino galimos žalos laukinei gyvūnijai, nesiėmė veiksmų laikinai stabdyti kirtimo darbus iki situacijos ištyrimo. Pareiškėjas pažymi, jog ginčijamas Raštas priimtas pažeidžiant Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo (toliau – Gyvūnijos įstatymas) 28 straipsnį, ES Paukščių direktyvos 79/409/EEB 5 straipsnį, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – PAV įstatymas) 4 straipsnį, Želdynų įstatymą – želdinius galima šalinti tik gavus savivaldybės leidimą, Savivaldybės želdynų apsaugos taisyklės –

Elektrėnų savivaldybėje želdinių šalinimas privalo būti derinamas, vertinamas jų ekologinis, kraštovaizdžio ir apsaugos reikšmingumas, pagal Elektrėnų savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių, patvirtintų Elektrėnų savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. VI.TS-106 (toliau – Taisyklės) 8.3. ir 8.16. punkto nuostatas. Taip pat, pačio Departamento atmintinėje nurodytas gaires (<https://aad.lrv.lt/lt/naujienos/nauja-atmintine-kada-ir-kaip-galima-perkelti-arba-ardyti-laukiniu-pauksciu-lizdus/>), kad „Kiti paukščiai: Norint perkelti arba ardyti lizdus, reikalingas Aplinkos apsaugos agentūros leidimas. Laikotarpiu, kai laukiniai paukščiai peri kiaušinius ir rūpinasi jaunikliais, negalima ardyti ar perkelti jų lizdų, net turint Aplinkos apsaugos agentūros leidimą.“ Atsižvelgiant į tai, pareiškėjas mano, kad ginčijamas Raštas yra nepagrįstas ir priimtas netinkamai išnagrinėjus faktines aplinkybes.

Atsakovas Departamentas atsiliepiu į pareiškėjo skundą prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovas paaiškino, kad Departamentas gavo 2025 m. gegužės 9 d. pranešimą per Aplinkos apsaugos dokumentų informacinę sistemą Nr. (*duomenys neskelbtini*), kad žemės sklype (*duomenys neskelbtini*) pjaunami medžiai paukščių perėjimo laikotarpiu. Pranešimas nukreiptas Departamento Miškų kontrolės departamentui. Miškų kontrolės departamento Vilniaus miškų kontrolės skyriaus pareigūnai 2025 m. gegužės 9 d. atliko nurodytos teritorijos apžiūrą (2025 m. gegužės 9 d. apžiūros aktas Nr. (*duomenys neskelbtini*)), konstatavo faktą, kad kirtimai vykdomi ne miško žemėje ir 2025 m. gegužės 12 d. tarnybiniu pranešimu Nr. (*duomenys neskelbtini*) perdavė tyrimo medžiagą Departamento Vilniaus valdybai. Pagal galimo pažeidimo vietą tyrimas perduotas Vilniaus valdybos Trakų rajono aplinkos apsaugos skyriui, kurio pareigūnai 2025 m. gegužės 15 d. atliko teritorijos apžiūrą (2025 m. gegužės 15 d. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) ir nustatė, kad žemės sklype (kadastro Nr. (*duomenys neskelbtini*), unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*)) adresu (*duomenys neskelbtini*), ne miško paskirties žemėje, išpjauti medžiai (drebulės, karklai), kurie vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. 1101 patvirtintais Kriterijais, kuriais atitinkantys medžiai ir krūmai priskyrimai saugotiniams želdiniams (toliau – Kriterijai), nėra priskirti saugotiniams želdinimas. Departamentas pažymėjo, kad teisės aktai nereglamentuoja, kad želdinių, kurie nepriskirti saugotiniams želdiniams, paukščių perėjimo laikotarpiu negalima kirsti.

Departamente 2025 m. gegužės 16 d. gautas (*duomenys neskelbtini*) bendruomenės vardu pareiškėjo prašymas (reg. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) ir 2025 m. gegužės 20 d. atlikta pakartotinė teritorijos apžiūra (2025 m. gegužės 21 d. apžiūros aktas Nr. (*duomenys neskelbtini*)), kurios metu, surinkus papildomus dokumentus, nustatyta, kad žemės sklypo naudojimo paskirtis – kita. Žemės sklypo plotas 8,6687 ha. Žemės sklypas priklauso trims bendrasavininkams. Žemės sklypas patenka į teritoriją, kuriai taikoma specialioji žemės naudojimo sąlyga - Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos, jų apsaugos zonos ir Paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juosta bei zona. (*duomenys neskelbtini*) unikalus kodas Kultūros vertybių registre (*duomenys neskelbtini*), vertingosios savybės yra reljefas ir kultūrinis sluoksnis. Pagal Kriterijų 9 punktą, nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoje yra saugomi ąžuolai, uosiai, klevai, skroblai, skirpstai, guobos, bukai, vinkšnos, pušys, eglės, maumedžiai, pocūgės, kėniai, beržai, juodalksniai, liepos, gluosniai, šermukšniai, riešutmedžiai, kaštonai, miškinės obelys, miškinės kriaušės 20 cm ir didesnio skersmens. Apžiūros metu nenustatyta, kad būtų nupjauti 20 cm ir storesni saugotini medžiai. Pagal žemėlapių „Geoportal“ duomenis, (*duomenys neskelbtini*) patenka į apleistų žemių teritoriją. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 14 straipsnio 3 punktą numato, kad nuo kovo 15 dienos iki rugpjūčio 1 dienos draudžiama kirsti tik saugotinus medžius. Medžių kirtimo darbus pagal paslaugų teikimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) vykdo (*duomenys neskelbtini*). Apžiūros metu aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nenustatyta.

Departamentas pareiškėjui pateikė skundžiamą atsakymą į prašymą, kuriame iš esmės atsakyti prašyme nurodyti klausimai (suformuluoti prašymai) ir Departamentas nustatė visas aplinkybes, reikalingas išvadoms padaryti – Departamentas atliko detalų situacijos įvertinimą, nustatė, kad vykdyti nesaugotinių (pagal nurodytame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime nustatytus

kriterijus Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoje) medžių kirtimai ir nurodė, kad nuo kovo 15 iki rugpjūčio 1 d. draudžiama kirsti tik saugotinus medžius ir tik viešuosiuose želdynuose (rašte nurodyta, kad žemės sklypas privatus). Nors rašte ir nenurodyta, bet nesaugotinų medžių kirtimams nereikalingi jokie leidimai.

Departamentas su skundo argumentais nesutinka ir nurodo, kad dėl Gyvūnijos įstatymo 28 straipsnyje nustatyta bendra nuostata, o pacituota Želdynų įstatymo 14 straipsnio 3 dalis – specialioji, reglamentuojanti paukščių perėjimo metu medžių kirtimą ir intensyvų genėjimą. Departamento tinklalapyje, atmintinėje „Želdinių priežiūra, tvarkymas ir apsauga“ nurodyta, kad nors privatiems želdynams draudimas netaikomas, tačiau rekomenduojama būti sąmoningiems ir nurodytu laikotarpiu netrikdyti paukščių, negenėti, nekirsti medžių, krūmų, arba prieš tai įsitikinti, kad juose nėra apgyvendintų lizdų. Taip pat pažymėtina, kad apžiūros metu paukščių lizdų pareigūnai nepastebėjo, todėl toks faktas nenustatytas. Dėl ES Paukščių direktyvos 79/409/EEB pažymėtina, kad vėlgi, Direktyvos nuostatos netaikytinos tiesiogiai ir pareigūnai negali taikyti atsakomybės nurodydami Direktyvos nuostatų. Direktyvos nuostatos perkeliamos į nacionalinę teisės sistemą, kurios nuostatos pacituotos skundžiamame atsakyme. Dėl PAV įstatymo pažymėtina, kad šis įstatymas reglamentuoja planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesus ir šių procesų dalyvių tarpusavio santykius, t. y. įstatymo reikalavimai taikytini tik vykdant šią specialią procedūrą įstatymo prieduose nurodytai planuojamai ūkinei veiklai, ir šiuo atveju netaikytina. Dėl savivaldybės privalomų leidimų šalinti želdinius pažymėtina, kad leidimų kirsti ar intensyviai genėti želdynus išdavimą reglamentuoja Želdynų įstatymo 13 straipsnis, kuriame nurodyta, kad savivaldybės leidimai reikalingi tik ketinant kirsti ar intensyviai genėti saugotinus medžius. Apžiūros metu nustatyta, kad iškirsti nesaugotini medžiai. Dėl paukščių lizdų perkėlimo pažymėtina, kad lizdų teritorijoje nepastebėta, o pareiškėjo pateiktoje sudaužyto inkilo nuotraukoje lizdelio nematyti. Ornitologinių ekspertizių Departamentas neatlieka, rašte Departamentui toks prašymas nesuformuluotas, o vizualinę teritorijos apžiūrą pareigūnai atliko tris kartus.

Atsižvelgus į išdėstytą, atsakovas sutinka, kad Departamento raštas galėtų būti aiškesnis, ne tik pacituojant teisės aktus, bet ir parašius atitinkamas išvadas, taip pat papildomai paaiškinta, kad leidimo nesaugotinų medžių kirtimui nereikia ir sunaikintų paukščių lizdų (inkilų su lizdais) kirtavietėj nerasta, tačiau pažymėtina, kad sprendžiant iš skundo, pareiškėjas skundžiamą raštą suprato tinkamai. Taip pat manytina, kad Departamentas atliko išsamų tyrimą, nustatydamas visas būtinas aplinkybes galimiems pažeidimams (jų nebuvimui) pagrįsti. Iš patikrinimų metu padarytų nuotraukų aiškiai matyti, kad buvo iškirsti mažesnio skersmens medžiai, didesnio – palikti. Pateiktoje su skundu nuotraukoje nukirstas storesnis nei 20 cm medis, tačiau nematyti ir skunde nenurodyta koks tai medis, nes saugotiniams priskirti ne tik didesnio skersmens, bet ir nurodytų rūšių medžiai. Atsakovas pažymėjo, kad reikalaujamas 20 cm skersmuo matuojamas 120-130 cm medžio aukštyje. Departamentas vizualiai apžiūrėjo ir įvertino iškirstus medžius ir teritoriją, surinko būtinus dokumentus, nustatė visas faktines aplinkybes. Vadovaujantis proporcingumo principu, prašomos pareiškėjo atlikti ekspertizės ar kiekvieno nupjauto medžio kamieno matavimas ir rūšies aprašymas išnaudotų neproporcingai daug Departamento išteklių, juolab, kad pareiškėjas net skunde neįvardina kokie saugotini medžiai galimai neteisėtai buvo iškirsti, kokie paukščiai galimai nukentėjo ir kokios institucijos kokius neteisėtus veiksmus galimai atliko. Atsižvelgiant į tai, kad, tenkinus skundą, situacija vietoje gali būti pasikeitusi, Departamentas atliks papildomą apžiūrą, kviečiant dalyvauti ir pareiškėją, ir apžiūros aktą pateiks Komisijai iki posėdžio.

Pareiškėjas Komisijai 2025 m. liepos 21 d. pateikė atsiliepimą į Departamento atsiliepimą į skundą pažymėdamas, kad pareiškėjo 2025 m. gegužės 16 d. kreipimosi esmė buvo ne formaliai ginčyti, ar konkretus medis yra saugotinas pagal Želdynų įstatymo kriterijus, bet prašyti sustabdyti darbus paukščių perėjimo laikotarpiu, vadovaujantis Gyvūnijos įstatymo 28 straipsniu bei ES Paukščių direktyvos 5 straipsniu. Departamentas ginčijamame rašte ir pateiktame atsiliepime į šias nuostatas neatsižvelgia, jos apskritai ignoruojamos arba atmetamos kaip „bendro pobūdžio“. Tai rodo

siaurą ir formalų požiūrį, neatsižvelgiant į ekosistemų apsaugos tikslus ir prieštaraujantį Departamento viešai deklaruojamiems tikslams ir veiklos principams – mažinti taršą, saugoti gyvąją gamtą, skatinti aplinkai saugų elgesį ir bendradarbiavimą gamtos labui.

Pareiškėjas pažymi, jog Departamentas atsiliepiame nurodo, kad „kad apžiūros metu paukščių lizdų pareigūnai nepastebėjo, todėl toks faktas nenustatytas, t. y. paukščių lizdų pareigūnai nematė, todėl faktas nenustatytas. Tačiau vien vizualinis vertinimas, neatlikus ornitologinės ekspertizės, negali būti pakankamas faktui apie perimviečių nebuvimą nustatyti. Pareigūnai nėra kvalifikuoti ornitologai, o skundų atvejais, kai sprendžiama apie perinčių paukščių buvimą, būtina kreiptis į specialistus ir iki bus atlikta ornitologinė ekspertizė ir pateiktos išvados – visus darbus stabdyti, vadovaujantis prevencijos ir atsargumo principais. Departamentas atsiliepiame nurodo, kad „Ornitologinių ekspertizių Departamentas neatlieka, rašte Departamentui toks prašymas nesuformuluotas.“ Ši pozicija taip pat vertintina kaip papildomas neveikimo įrodymas – institucija, kuri atsakinga už gamtos apsaugą, deklaruoja, kad neturi priemonių ar pareigos įvertinti faktinę žalą gamtai, jei asmuo to aiškiai neprašo. Pareiškėjas nėra ornitologas, ir jo funkcija nėra formuluoti Departamentui tikslus ekspertizės užsakymo reikalavimus – jis to neturėtų daryti, kai akivaizdžiai kyla grėsmė perinčių paukščių buveinėms. Taip pat paminėtina, kad Departamentas neatliko paukščių populiacijos stebėsenos ar rūšių identifikavimo, kaip nustatyta Aplinkos apsaugos agentūros perengtose metodikose, o vizualinis nustatymas, kai pilnai susiformavusi lapija, paukščiai ieško apylinkėse maisto jaunikliams, yra niekinis, niekur neaprašomas, nereglamentuojamas ir apskritai yra pavojingas gyvosios gamtos apsaugai. Taip pat pažymėtina, kad pareiškėjo pateiktoje nuotraukoje aiškiai matomi sunaikinto inkilo fragmentai (juoda ir natūralaus medžio spalvos dalys su kabinimo viela). Tai – likučiai, užfiksuoti maždaug savaitę po sunaikinimo, tęsiantis pjovimo darbams, sunkiam transportui judant teritorijoje. Būtent todėl lizdelio likučiai išardyti, pažeisti ir išmėtyti – tai tiesioginis pasekmių įrodymas, o ne jų nebuvimo įrodymas.

Pareiškėjas nurodo, jog Departamento teigimu, jis ES direktyvos nuostatų tiesiogiai taikyti negali, tačiau jos yra perkeltos į nacionalinę teisę per minėtus įstatymus ir tvarkas. Pareiškėjas pažymi, jog jei institucija žino apie direktyvas, tačiau jų taikymą vertina tik formaliai ir nepritaiko esant akivaizdžiai žalai paukščių buveinėms, vadinasi, neužtikrinamas Lietuvos įsipareigojimų Europos Sąjungai (toliau – ES) vykdymas. Pažymėtina, kad pagal oficialius Departamento veiklos nuostatus, ši institucija savo veikloje vadovaujasi ne tik nacionaliniais teisės aktais, bet ir ES teisės aktais bei tarptautinėmis sutartimis. Šiuo atveju atsakomybė tenka ne tik Departamentui, bet ir visai aplinkosaugos sistemai – Aplinkos ministerijai, kurios pavaldume veikianti institucija nevykdo ES teisės esmės ir tikslų. Departamento raštuose neįvertinta nei Europos ekologinės svarbos teritorijų reikšmė, nei pusiasalio statusas kaip kultūros paveldo objekto. Atkreiptinas dėmesys, kad net nesaugotinių želdynų šalinimas kultūros paveldo teritorijoje ir pakrantės apsaugos zonoje reikalauja papildomo derinimo ir poveikio vertinimo.

Pareiškėjas pažymi, kad, vadovaujantis PAV įstatymo 2 priedo 1.7.2 punktu, atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo turi būti atliekama, jei miškas ar jam artimi želdiniai kertami kaimo vietovėse didesniame kaip 1 ha plote. Kadangi nurodytas iškirstas plotas siekia apie 7 ha, kyla pagrįsta abejonė, ar prieš vykdant šiuos darbus buvo įvertinta galimybė taikyti PAV procedūrą. Atsiliepiame nurodoma, kad jokio PAV proceso netaikyta, tačiau nepaaiškinama, kodėl nebuvo atlikta net atranka. Tai yra papildomas įrodymas, kad Departamentas netinkamai įvertino ūkinės veiklos mastą, galimą poveikį aplinkai ir nesivadovavo atsargumo principu. Departamento rašte iš esmės buvo atsakyta tik į klausimą apie želdynų saugotinumą, bet nebuvo vertinama nei ekologinė žala, nei ūkinės veiklos pobūdis ir apimtis, nei santykis su paveldo vertybėmis. Taip pat nepateikta jokių įrodymų, kad būtų buvusi koordinacija su savivaldybe ar Kultūros paveldo departamentu. Nors Departamentas nurodo, kad skersmuo vizualiai neviršijo 20 cm, taip pat pripažįsta, kad vienoje pateiktoje nuotraukoje galimai užfiksuotas didesnio skersmens medis. Nepriklausomas vertinimas ar matavimas nebuvo atliktas, nors jis galėtų tai objektyviai įvertinti. Pareiškėjo teigimu, Departamentas apskritai nevertino to, kad

darbai vyko kultūros paveldo objekto teritorijoje ir pakrantės apsaugos zonoje, kur be leidimo net fizinė žemės deformacija gali reikšti pažeidimą. Departamento ketinimą atlikti papildomą apžiūrą pareiškėjas vertina teigiamai. Papildomos apžiūros akte nurodoma, kad „Apžiūrėjus kirtavietes nebuvo nustatyta, kad iškirsti saugotini medžiai ir krūmai. Taip pat apžiūros metu nebuvo rasta sunaikintų paukščių lizdų, kiaušinių ar jauniklių.“ Pareiškėjo manymu, tai panašu į neveikimo gynimą. Po šio akto gavimo pareiškėjo užfiksuotose nuotraukose matyti, kad nukirstų saugotinių medžių apstu, nors tikrai nebuvo matuojamas kiekvienas nupjautas medis. Pareiškėjas nurodo, jog Departamento pareiškimas, jog „apžiūros metu nebuvo rasta sunaikintų paukščių lizdų, kiaušinių ar jauniklių“ apskritai sunkiai logiškai suvokiamas. Po pusantro mėnesio lietingų oro sąlygų, užžėlus kirtavietėms, esant vietiniams plėšrūnams (katės, lapės, mikrofauna), jokių lizdų, kiaušinių, jauniklių sunaikinimo ženklų net teoriškai negalėjo būti. Departamentas neatsižvelgė į tai, kad bendras iškirštų želdinių plotas siekia apie 7 ha (Departamento vertinimu, tokia plote nebuvo nei vieno perinčio paukščio) – tai reikšmingas mastas, kurio poveikis laukinei gamtai, paukščių perėjimo galimybėms, biologinei įvairovei ir kraštovaizdžiui negali būti laikomas nereikšmingu. Pareiškėjo teigimu, nepakanka vien nurodyti, kad formaliai nenustatyta saugotinių medžių ar lizdų – tokio masto intervencijai būtina taikyti prevencijos principą.

Departamentas atsiliepime teigia, kad pareiškėjas nepateikė informacijos apie tai, kokie konkretūs saugotini medžiai buvo galimai neteisėtai iškirsti, kokios paukščių rūšys galėjo būti paveiktos, ir kokie konkretūs pažeidimai įvyko. Tokia pozicija prieštarauja gero viešojo administravimo principams ir sudaro pagrindą konstatuoti institucijos neveikimą – pareiga tirti galimus pažeidimus ir imtis prevencinių veiksmų tenka būtent Departamentui, o ne asmeniui, pateikusiam informaciją apie galimą aplinkos niokojimą.

Skundas tenkintinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Departamento 2025 m. gegužės 23 d. rašto Nr. *(duomenys neskelbtini)* teisėtumo ir pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad Departamentas 2025 m. gegužės 9 d. gavo pranešimą, jog žemės sklype, esančiame *(duomenys neskelbtini)* pjaunami medžiai paukščių perėjimo laikotarpiu.

Departamentas 2025 m. gegužės 15 d. Apžiūros akte Nr. *(duomenys neskelbtini)* nurodė, jog apžiūros metu nustatyta, kad žemės sklype (kadastro Nr. *(duomenys neskelbtini)*), unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*) adresu *(duomenys neskelbtini)* (koordinatės *(duomenys neskelbtini)*), ne miško paskirties žemėje, išpjauti medžiai (drebulės, karklai), kurie vadovaujantis Kriterijais, kuriais atitinkantys medžiai ir krūmai priskyrimai saugotiniams želdiniams, nėra priskirti saugotiniams želdinimas. Pažymėtina, kad teisės aktai nereglamentuoja, kad želdinius, kurie nepriskirti saugotiniams želdiniams, paukščių perėjimo laikotarpiu negalima kirsti.

Pareiškėjas 2025 m. gegužės 16 d. prašymu „Dėl medžių ir krūmų kirtimo darbų *(duomenys neskelbtini)* apylinkėse“, be kita ko, kreipėsi į Departamentą nurodydamas, kad nuo 2025 m. gegužės 5 d. *(duomenys neskelbtini)* vykdomi medžių ir krūmų pjovimo darbai. Šiuo prašymu kreipiamasi su raginimu nedelsiant sustabdyti vykdomus darbus, nes jie kelia grėsmę aplinkai – vyksta aktyvus paukščių perėjimo laikotarpis, o tokia veikla gali negrįžtamai pakenkti vietos ekosistemai. Pažymėjo, kad *(duomenys neskelbtini)* pusiasalis yra įtrauktas į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą. Objekto reikšmingumo lygmuo – nacionalinis, unikalus objekto kodas – *(duomenys neskelbtini)*. Tokios svarbos kultūros paveldo teritorijoje vykdomi kirtimo darbai turėtų būti derinami su atsakingomis institucijomis ir atliekami tik esant būtinybei, laikantis visų teisinių reikalavimų. Šiuo prašymu prašė: 1. nedelsiant sustabdyti medžių ir krūmų pjovimo darbus minėtoje teritorijoje; 2. atlikti detalų situacijos įvertinimą; 3. informuoti, ar darbai buvo suderinti su atsakingomis institucijomis ir ar buvo atliktas poveikio aplinkai bei kultūros paveldui vertinimas.

Departamentas 2025 m. gegužės 21 d. Apžiūros akte Nr. *(duomenys neskelbtini)* nurodė, jog Žemės sklypo *(duomenys neskelbtini)* (unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*) naudojimo paskirtis – Kita. Žemės sklypo plotas *(duomenys neskelbtini)*. Žemės sklypas priklauso trims

bendrasavininkams. Žemės sklypas patenka į teritoriją, kuriai taikoma specialioji žemės naudojimo sąlyga - Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos, jų apsaugos zonos ir Paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juosta bei zona. (*duomenys neskelbtini*), unikalus kodas Kultūros vertybių registre (*duomenys neskelbtini*), vertingosios savybės yra reljefas ir kultūrinis sluoksnis. Pagal Kriterijų 9 punktą, nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoje yra saugomi ąžuolai, uosiai, klevai, skroblai, skirpstai, guobos, bukai, vinkšnos, pušys, eglės, maumedžiai, pocūgės, kėniai, beržai, juodalksniai, liepos, gluosniai, šermukšniai, riešutmedžiai, kaštonai, miškinės obelys, miškinės kriaušės 20 cm ir didesnio skersmens. Apžiūros metu nenustatyta, kad būtų nupjauti 20 cm ir storesni saugotini medžiai. Pagal žemėlapiu Geoportal duomenis, (*duomenys neskelbtini*) patenka į apleistų žemių teritoriją. Želdynų įstatymo 14 straipsnio 3 punktas numato, kad nuo kovo 15 dienos iki rugpjūčio 1 dienos draudžiama kirsti tik saugotinus medžius. Medžių kirtimo darbus pagal paslaugų teikimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) vykdo (*duomenys neskelbtini*). Apžiūros metu aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nenustatyta.

Departamentas 2025 m. gegužės 23 d. raštu Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl medžių ir krūmų kirtimo teisėtumo (*duomenys neskelbtini*)“ į 2025 m. gegužės 16 d. prašymą nurodė, kad Trakų skyriaus specialistai 2025 m. gegužės 20 d. pagal kompetenciją atliko patikrinimą ir nustatė, kad privačiame žemės sklype (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*)) (*duomenys neskelbtini*), vadovaujantis Kriterijų 9 punktu (Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoje yra saugomi ąžuolai, uosiai, klevai, skroblai, skirpstai, guobos, bukai, vinkšnos, pušys, eglės, maumedžiai, pocūgės, kėniai, beržai, juodalksniai, liepos, gluosniai, šermukšniai, riešutmedžiai, kaštonai, miškinės obelys, miškinės kriaušės 20 cm ir didesnio skersmens) nupjauti bei pjaunami medžiai ne didesnio kaip 20 cm skersmens 1.30 m aukštyje, t. y. jie nepriskiriami saugotiniams medžiams. Pažymėjo, kad Želdynų įstatymo 14 straipsnio 3 punktas numato, kad draudžiama kirsti, kitaip iš augimo vietos pašalinti ar intensyviai genėti saugotinus medžius viešuosiuose želdynuose ir viešuosius želdinius, kurie priskiriami saugotiniams medžiams, nuo kovo 15 dienos iki rugpjūčio 1 dienos, išskyrus atvejus, kai jie kelia pavojų gyventojams, jų turtui, statiniams, eismo ar skrydžių saugumui, taip pat kai tai būtina remontuojant, rekonstruojant ar tiesiant naują valstybinės ar vietinės reikšmės kelią, įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus.

Pareiškėjas su šiuo Departamento Raštu nesutinka ir jį ginčija.

Želdynų įstatymo tikslas - nustatyti želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo teisinio reguliavimo pagrindus, taip pat visuomeninius santykius, užtikrinančius kraštovaizdžio ir urbanistinės aplinkos savitumą ir kokybę (1 straipsnio 1 dalis).

Želdynų įstatymo 13 straipsnyje nustatyta, kad saugotinus želdinius kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti galima tik turint savivaldybės vykdomosios institucijos išduotą leidimą kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius (toliau – leidimas) ar vadovaujantis galiojančiu savivaldybės vykdomosios institucijos sprendimu dėl saugotinų želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo (toliau – sprendimas) ir sumokėjus savivaldybės vykdomosios institucijos pagal aplinkos ministro tvirtinamus Želdinių atkuriamosios vertės įkainius, kai šalinami Vyriausybės nustatytus kriterijus dėl augimo vietos, rūšies, matmenų ir būklės atitinkantys saugotini želdiniai, arba pagal savivaldybės atstovaujamosios institucijos sprendimu saugotiniais paskelbtų želdinių atkuriamosios vertės įkainius, kai šios institucijos sprendimu yra nustatyti didesni šių želdinių atkuriamosios vertės įkainiai ir kai šalinami jos sprendimu saugotiniais paskelbti želdiniai, apskaičiuotą želdinių atkuriamosios vertės kompensaciją (1 dalis).

Želdynų įstatymo 14 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog viešųjų želdynų ir želdinių priežiūros ir tvarkymo metu turi būti išsaugoti augantys sveiki, gyvybingi, estetiniu ir ekologiniu požiūriu vertingi, perspektyvūs augalai – dar nepasiekę gamtinės brandos ar ją pasiekę, tačiau nekeliantys nei fizinio, nei ligų ar kenkėjų židinių susidarymo pavojaus aplinkai. Draudžiama kirsti, kitaip iš augimo vietos pašalinti ar intensyviai genėti saugotinus medžius viešuosiuose želdynuose ir viešuosius želdinius, kurie priskiriami saugotiniams medžiams, nuo kovo 15 dienos iki rugpjūčio 1 dienos, išskyrus atvejus, kai jie kelia pavojų gyventojams, jų turtui, statiniams, eismo ar skrydžių saugumui, taip pat

kai tai būtina remontuojant, rekonstruojant ar tiesiant naują valstybinės ar vietinės reikšmės kelią, įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus.

Gyvūnijos įstatymas reglamentuoja visuomeninius santykius Lietuvos Respublikos teritorijoje ir jos oro erdvėje, Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, kontinentiniame šelfe ir ekonominėje zonoje Baltijos jūroje (toliau – Lietuvos Respublikos teritorija), susijusius su natūralioje gamtinėje aplinkoje gyvenančių ar laikinai esančių, migracijos ar kitu metu pastebimų ar aptinkamų laukinių gyvūnų, jų rūšių buveinių ir lizdų naudojimu, apsauga ir apsaugos reglamentavimu, laukinių gyvūnų, kilusių iš kitų gamtinių zonų, laikymu nelaisvėje ir kitokiu jų naudojimu (1 straipsnio 1 dalis).

Pagal Gyvūnijos įstatymo 28 straipsnį, planuojamos ūkinės veiklos organizatoriai ir asmenys, kurie verčiasi ūkine veikla, privalo laikytis miškotvarkos, žemėtvarkos ir vandentvarkos projektų reikalavimų ir užtikrinti, kad dėl jų plėtojamos ūkinės veiklos, galinčios neigiamai veikti laukinius gyvūnus, jų buveines, veisimosi, maitinimosi, žiemojimo, trumpalaikio apsistojimo migracijų metu sąlygas ar migracijos kelius, nebus neigiamo poveikio laukinei gyvūnijai arba jis bus minimalus (1 dalis). Ar planuojama ūkinė veikla gali daryti reikšmingą neigiamą poveikį laukiniams gyvūnams, jų buveinėms, veisimosi, maitinimosi, žiemojimo, trumpalaikio apsistojimo migracijų metu sąlygoms ar migracijos keliams, vertinama Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka. Kai planuojama ūkinė veikla gali neigiamai paveikti laukinę gyvūniją, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose turi būti numatytos priemonės neigiamam poveikiui išvengti, jam sumažinti ar kompensuoti (2 dalis).

Pagal Kriterijų priedo 9 punktą, Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoje augantys 20 cm ir didesnio skersmens (1,3 m. aukštyje) ažuolai, uosiai, klevai, skroblai, skirpstai, guobos, bukai, vinkšnos, pušys, eglės, maumedžiai, pocūgės, kėniai, beržai, juodalksniai, liepos, gluosniai, šermukšniai, riešutmedžiai, kaštonai, miškinės obelys, miškinės kriaušės priskirtini saugotiniams medžiams ir krūmams.

Taisyklės reglamentuoja Elektrėnų savivaldybės teritorijoje ne miškų ūkio paskirties žemėje augančių želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, priežiūros, pertvarkymo ir naudojimo kultūrinei bei švietėjiškai veiklai reikalavimus, kurių turi laikytis žemės savininkai ir naudotojai, fiziniai ir juridiniai asmenys, įstatymų nustatyta tvarka priskirtose ir bendrojo naudojimo teritorijose vykdančios tvarkymo, priežiūros, statybos ar remonto darbus (1 punktas). Taisyklių tikslas – išsaugoti želdynus ir želdinius kaip estetiškai, ekologiškai, istoriškai ir kultūrai svarbius kraštovaizdžio elementus, kurie užtikrintų gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio stabilumą, gyventojų teisę į jų gyvenimo kokybę gerinančias aplinkos sąlygas (3 punktas).

Pagal Taisyklių 8.10 papunktį, saugotini želdiniai – medžiai ir krūmai, atitinkantys Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus augimo vietas, rūšies ir matmenų kriterijus, pagal kuriuos medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams, ir (ar) savivaldybės atstovaujamosios institucijos sprendimu saugotinais paskelbti dendrologiškai, ekologiškai, estetiškai vertingi, kultūros paveldui ir kraštovaizdžiui reikšmingi medžiai ir krūmai, kuriems kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti reikalingas leidimas ar sprendimas. Taisyklių 34 punkte pažymima, kad medžiai ir krūmai, atitinkantys Vyriausybės nustatytus kriterijus dėl augimo vietos, rūšies, matmenų ir būklės, priskiriami saugotiniams želdiniams.

Taisyklių 38 punkte nustatyta, kad draudžiama kirsti, kitaip iš augimo vietos pašalinti ar intensyviai genėti saugotinus medžius nuo kovo 15 dienos iki rugpjūčio 1 dienos, išskyrus atvejus, kai jie kelia pavojų gyventojams, jų turtui, statiniams, eismo ar skrydžių saugumui, taip pat kai tai būtina remontuojant, rekonstruojant ar tiesiant naują valstybinės reikšmės kelią, įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus.

Departamento atmintinėje (žr. <https://aad.lrv.lt/lt/naujienos/nauja-atmintine-kada-ir-kaip-galima-perkelti-arba-ardyti-laukiniu-pauksciu-lizdus/>) nurodyta, jog visos natūraliai Europoje paplitusios laukinių paukščių rūšys yra saugomos, todėl būtini leidimai, norint ardyti ar perkelti jų lizdus. Nuo kovo 15 d. iki rugpjūčio 1 d. laukiniai paukščiai peri, todėl šiuo metu draudžiama ardyti lizdus, juos perkelti ar kitaip trikdyti paukščius.

Tarnybos veiklai taikytinos Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) nuostatos, kurios nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje (VAI 1 straipsnio 1 dalis).

Vadovaujantis VAI 3 straipsnio 1 dalies 5 punktu, viešojo administravimo subjektai savo veikloje, be kita ko, vadovaujami išsamumo principu, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

Pagal VAI 2 straipsnį prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (VAI 2 straipsnio 10 punktas). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas Taisykles (VAI 11 straipsnio 1 dalis).

Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (Taisyklių 1 punktas).

Taisyklių 35 punkte įtvirtinta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pagal Taisyklių 45 punktą į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAI 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Bylos duomenimis nustatyta, jog pareiškėjas 2025 m. gegužės 16 d. prašymu, be kita ko, prašė: 1. nedelsiant sustabdyti medžių ir krūmų pjovimo darbus minėtoje teritorijoje; 2. atlikti detalų situacijos įvertinimą; 3. informuoti, ar darbai buvo suderinti su atsakingomis institucijomis ir ar buvo atliktas poveikio aplinkai bei kultūros paveldui vertinimas. Tačiau, Komisijos vertinimu, ginčijamame Departamento Rašte apie šiuos pareiškėjo keltus klausimus nėra pateikiamas nei vienas konkretus, išsamus bei motyvuotas, teisės aktų normomis pagrįstas, atsakymas.

Departamentas nurodė, kad teisės aktai nereglamentuoja, kad želdinius, kurie nepriskirti saugotiniams želdiniams, paukščių perėjimo laikotarpiu negalima kirsti, tačiau tiek Departamento atmintinėje, tiek teisės aktuose nėra numatyta konkreti teisės norma, jog nuo kovo 15 d. iki rugpjūčio 1 d. galima kirsti nesaugotinus medžius paukščių perėjimo laikotarpiu.

Pareiškėjo pridėtose nuotraukose matyti iškirsti didesni kaip 20 cm skersmens medžiai (pvz. apie 24 cm. skersmens), taip pat matyti sugadinti paukščių inkilai, tačiau iš Departamento atliktų patikrinimų ir surašytų Apžiūros aktų matyti, jog viso tikrinto žemės sklypo plotas yra (*duomenys neskelbtini*), tačiau Apžiūros aktuose pateikiamos tik kelios nuotraukos iš tikrinto žemės sklypo, kuriame matyti tik pavieniai iškirsti medžiai. Vertinant byloje pateiktus rašytinius įrodymus, nėra aišku, ar Departamentas patikrino visas pareiškėjo skunde nustatytas aplinkybes, kaip buvo vertinta, jog iškirsti medžiai nėra priskirtini saugotiniams ir/ar neviršija 20 cm skersmens 1,3 m. aukštyje, kaip Departamentas vertino, jog iškirtoje vietoje nebuvo paukščių perėjimo ar įsikūrimo požymių. Iš pridėtų Apžiūros aktų matyti tik pavienės nuotraukos, kurios niekaip nepaneigia pareiškėjo skunde pateiktų faktinių aplinkybių ir iš jų nėra galimybės nustatyti, kokia tiksliai teritorija (kaip minėta,

žemės sklypo plotas (*duomenys neskelbtini*) buvo patikrinta, kaip Departamentas nustatė, jog tai yra nesaugotini medžiai, kaip buvo apskaičiuoti išskirstų medžių skersmens duomenys (iš pridedamų nuotraukų minėtų duomenų nepateikiama). Taigi, Departamento ginčijamas Raštas laikytinas neišsamiu ir nemotyvuotu, nes jame nenurodoma kaip buvo nustatyta, jog priskirtini medžiai nėra saugotini, t. y. neviršija 20 cm. skersmens 1,3 m. aukštyje, iškirstoje vietoje nėra paukščių perėjimo ar gyvavimo požymių.

Įvertinus faktinių aplinkybių visumą bei ginčui taikytiną teisinį reglamentavimą, darytina išvada, kad ginčijamas Departamento Raštas naikintinas kaip neišsamus, nepagrįstas teisės aktų normomis ir nemotyvuotas, o atsakovas įpareigotinas pareiškėjo prašymą išnagrinėti iš naujo, laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo X. X. skundą tenkinti.

Panaikinti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Vilniaus valdybos 2025 m. gegužės 23 d. raštą Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl medžių ir krūmų kirtimo teisėtumo (*duomenys neskelbtini*)“.

Įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2025 m. gegužės 16 d. prašymą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Ingrida Sabaliauskienė

Komisijos narė

Inga Morkvėnienė

Asta Povilonienė